

שהיו משמשים לדין בימות החול פותחים ואומרים אמן על הברכות הואיל וכולם שהנים

אור הרשב"י

ביותר, וממצחו נוטפים אנלי-זיעה, ואם כן – שאל הבחור – האם אני יכול ללכת בלא עניבה, או שמא יש בכך זלוול בכבוד השבת?.

וסיפר ניסי, שהחזו"א השיב ש'אם אין עונג, אין גם כבוד', דהיינו שאם הבחור אינו נהנה מהעניבה, אין בכך גם כבוד לשבת. ואם כן, גם כאן, כיון שיש קושי גדול בשטיפת הכלים, אם כן אין בכלים החד-פעמיים משום זלוול בכבודה של השבת.

זה גופא בכבודה של השבת!.

אבל, לבי לא היה שלם כל כך עם ההשוואה הזו, כיון שאחרי הכל כפי שאמרנו אם היה מגיע אורח מכוווד לבית המשפחה, לא היו מתחשבים בשום קושי, ומשתמשים בכלים היפים, לכן אמרתי לבני הזוג שכיום יש כלים חד-פעמיים נאים ומכווודים, ואם כבר משתמשים בכלים חד-פעמיים עדיף לקחת את אלה לכבוד השבת, ולא את הפשוטים וכך יתקיימו דברי שניהם.

אמנם מעיקר הדין סובר הגר"ח שאין כל פגם גם בכלים חד-פעמיים, אפי' הפשוטים ואין בזה זלוול בכבוד השבת.

הוספתי לבני הזוג שעצם הדבר שכל המשפחה מעוניינת להקל על עבודתה של עקרת הבית, זה גופא בכבודה של השבת, כמו נרות השבת וחיידוד הסכין, שיש בהם משום שלום-בית, והם נעשים לכבודה של השבת. הבה נדאג א"כ, גם אנחנו, לשלימותו של

חד-פעמית – מן השלחן, עם כל הכלים והפסולת, ומשליכים לפח האשפה ובוה יחסוך מאשתו טרחה רבה.

אמנם, האשה מצדה טוענת, שאמנם השימוש בכלים חד-פעמיים יקל מעליה את עול הבית, דבר שאולי יגרום לה 'עונג שבת', אבל מאידך היא טוענת מה עם כבוד השבת?.

האם זה הוא כבודה של השבת, להשתמש בכלים שכאלה? הרי אם היה מגיע הביתה אורח חשוב, היינו מוציאים את הכלים היותר-יפים והיותר-נוצצים!.

בעצם השאלה רואים מה נפלאה היא עדינות-הנפש של ההורים, ולאיוה חינוך נפלא זוכים ילדיהם, הרואים בעיניהם כיצד הם מכבדים ודואגים זה לזה. בניגוד למקרים אחרים, שבדרך כלל כל אחד מן הצדדים רוצה את טובתו-הוא, הרי שבמקרה שלפנינו הבעל דרש את כבודה של אשתו, וביקש להקל מעליה את עול הבית, ואלו האשה לא חסה על כבודה, אלא על כבודה של השבת.

הצנתי את שאלתם לפני ניסי הגר"ח קניבסקי, שסיפר לי בהקשר זה סיפור שהיה אצל דודו מרן החזון איש זצ"ל. כידוע נוהגים בני התורה הליטאיים לכבד את השבת בעניבה יפה. והנה, הגיע בחור ישיבה אל מרן זצ"ל ותיאר בפניו את הקושי שיש לו בימי הקיץ בעניבת העניבה, כיון שהוא מזיע

מדהעונג שבת גם החיה תומיא"ל וגם אותם המלאכים ולכן כולם מסכימים על הברכה ועונים

אמן.

הברכות שזוכה מי שמענג את השבת אז תתענג על ה' וכו'

וַיְמַהֲרֵה בְּרָכָה הָיָא דְּבְרִיךְ עַל הָאֵי פְתוּרָא דְּמִתְסַדֵּר

וְאִתְעַנְגָּא בְּדָקָא יָאוּת ומיהי הברכה שמברכת החיה על שלחן

שמסודר בעונג שבת כראוי. (ישעיה נח) **אִז תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה** והרכבתיך על

במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך **כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר. וְכִלְהוּ אִמְרֵי**

וכל המלאכים העומדים שם ושומעים את הברכה אומרים, (ישעיה נח) **אִז תִּקְרָא**

וְיְהוָה יַעֲנֶה תְּשׁוּעָה ויאמר הנני **רוּחָא עֲלָאָה דְּאִקְרִי זְכוּת אֵל**

רוח העליון של זה ההיכל הנקרא זכות א"ל, **כִּד הָהוּא פְתוּרָא אִתְעַנְגָּא**

אור הרשב"י

אמנם קשה כי כתוב (שבת קיח.) "עשה

שבתך חול ואל תצטרך לבריות", הביצה?

אלא בזמן שהאדם חושב לקנות מאכלים

לעצמו לכבודו ולתאוותיו, על זה הכתוב

אומר עשה שבתך חול וכו', "שבתך" שלך –

לצרכך, להנאתך, ולא לכבוד השבת, אז,

עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. אבל

בזמן שאדם עושה לש"ש לכבוד השבת

והשכינה, ע"ז נאמר לו "עלי" ואני פורע,

כלומר לו, אימתי, מתי שזה עלי, דהיינו

לכבודי, לכבוד השבת, ואז אני פורע. ואשרי

מי שעושה דבריו לשם שמים.

שלחן השבת בביתנו, ובעיקר כנ"ל ע"י

שנרבה זה בכבודו של זה.

עונג שבת לשם שמים

כל העיקר מה שאדם מכבד את השבת ומענג

אותו בכסות נקיה ובמאכלים חשובים וכו',

הכל כמובן צריך להיות לכבודו יתברך

לכבד את השבת, את השכינה הקדושה, ואז

זוכה למה שאמרו רבותינו (שבת קיח.) "כל

המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי

מצרים".

וצריך מאד לכבד ולענג את השבת ואפי' אין

לו כסף כתוב (ביצה טו:) "לוי עלי ואני פורע",

שילוח כסף וכבד השבת.

בְּבִלְהוֹ סְעוּדָתִי כֹּאשֶׁר הוּא רואה שאותו השלחן התענג בעונג שבת כראוי כל שלש הסעודות של שבת, בְּסְעוּדָתָא בְּתַרְאָה תְּלִיתָא מְסִיִּים וְאָמַר עַל כָּל אֵינוֹן קְדָמָי בִּסְעוּדָה השלישית האחרונה הוא מוסיף עוד על כל הברכות הראשונות ומסיים, וְאָמַר וְאָמַר (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע כְּשֶׁחַר אֹרֶךְ וְאֵרוּכְתָךְ מֵהֵרָה תִּצְמַח וְהֵלֶךְ לִפְנֵיךְ צְדָקָה כְּבוֹד יְהוָה יֵאֱסָפֶךָ. כָּל אֵינוֹן שְׁבַעֵין נְהוּרִין אַחֲרָנִין בְּכָל סְטָרִין פְּתַחֵי וְאָמְרֵי וְכֹל אוֹתָם שְׁבַעֵים אֲרוֹת אַחֲרֵים שְׁבַכֵּל צַד וְצַד מֵאַרְבַּעַת הַצַּדִּים פּוֹתָחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קכח) הִנֵּה כִּי בֵּן יְבוֹרֶךְ גָּבַר יִרְאֵה יְהוָה וְסוּד הַפְּסוּק הוּא שְׁבַעֵים דֵּינִים מִמְּשִׁיכִים שֶׁפַּע מִשְׁבַּע הַסְּפִירוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שְׁכַל אַחַת כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר וְהֵם רִמּוּזִים בְּמִילָה כִּי שְׁעוּלָה מִסְּפַר שְׁבַעֵים וְעַל יָדָם 'יְבוֹרֶךְ גַּבַר' הֵינּוּ שֶׁמִּתְבָּרֵךְ מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁבְּהִיכֵל זֶה מִי שֶׁהוּא 'יִרְאֵה הַשֵּׁם'.

הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ מֵעֲנַג אֶת הַשֶּׁבֶת כְּרֵאוּי שׁוֹלְחָנוּ נִדְחָה לְחִיצוֹנִים וּבִמְקוֹם עֲנַג מִקְּבֵל נִגַּע רַח"ל

וְכֵד פְּתוּרָא דְבַר נֶשׁ לָא קִיִּמָּא בְּהָהוּא אֲתָר בְּסִדּוּרָא דְעֵנוּגָא בְּדָקָא יָאוּת וְכֹאשֶׁר שֶׁלְחָנוּ שֶׁל הָאָדָם אֵינוֹ עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם בְּסִדֵּר שֶׁל עוֹנֵג שֶׁבֶת כְּרֵאוּי, בְּדִין הָאֵי הֵיִתָּא, אִזּוּ אוֹתָהּ הַחִיָּה תוֹמִיא"ל וְאֵינוֹן אַרְבַּע דִּתְחוּתָהּ וְאוֹתָם אַרְבַּעַת שְׂרָפִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ, וְכֹל אֵינוֹן אֶלְפֵי אֶלְפִין וְרַבּוֹ רַבָּן וְכֹל אוֹתָם אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרִיבּוֹא רַבּוּת הַמְּלָאכִים הַנִּקְרָאִים גִּלְגָּלִים, כְּלָהוּ דְחִיִּין לִיהּ לְבַר כּוֹלָם דּוּחִים אֶת אוֹתוֹ בְּעַל הַשְּׁלַחן הַלִּימוּד הַיּוֹמִי

לְחוּץ, לְהֵיוֹא סִטְרָא אַחֲרָא, לסיטרא אחרא ודיוקנו נדחה ממקום עליון זה
 שלא יהיה חלק בעונג שבת העליון שנמשך משם, והואיל ושלחנו אינו מרכבה לקדושה אלא
 לחיצונים ולכן נדחה למקום החיצונים (רמ"ק) וּבְמָה גִרְדִּינִי נִימוּסִין,
 כִּלְהוּ נְטִילֵי לֵיהּ וכמה בעלי דינים מהחיצונים לוקחים אותו וְעֵיילֵי לֵיהּ
 לְהֵיוֹא אַתָּר, דְּאִיהוּ בְּהַפּוּכָא מִן דָּא ומכניסים אותו לאותו מקום
 שהוא בהיפך מהמקום שבקדושה הנקרא עונג, וְאַקְרִי נַנְע ונקרא נג"ע שהוא היפוך
 אותיות ענג והוא מקום החיצונים הנקראים נגעי בני אדם. וְכֹד עֵייל לָהּ תַפְּן,
 (ס"א פְתַחֵי וְאַמְרֵי) וכאשר מכניסים אותו לשם פותחים ואומרים עליו (תהלים קט)
 וַיֵּאָהֵב קַלְלָהּ וַתִּבּוֹאֶהוּ וְלֹא חָפֵץ בַּבְּרָכָה וַתִּרְחַק מִפְּנֵיהֶּ.
 (תהלים קט) יִנְקֹשׁ נוֹשָׂה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ ויבזוז זרים יגיעו אֵל יְהִי לוֹ
 מוֹשֶׁד חֶסֶד ואל יהי חונן ליתומיו רַחֲמָנָא לְשׁוֹבָן ה' יצילנו מעונש זה.

סעודות שבת הם עונג שבת ואמונת הקב"ה תענוגי ימי החול מלהיבים את
 הניהנם של נהר דינור ותענוגי שבת מצנן אותו

בְּגִין דְּעֵינוּגָא דְּשַׁבְּתָא, וּמְהִימְנוּתָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 (ס"א האי איהו אלין פתורי דְּעֵינוּגָא דְּשַׁבְּתָא וּזְמַנִּין וְחִגִּין כּוּלְהוּ חֲדוּתָא דְּקַדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא וּבְגִין דָּא) אִיהוּ. לפי שסעודות שבת הם עונג שבת ואמונת הקב"ה [צ]

אור הרשב"י

[צ] ובדרך אמת להאריז"ל גרם "בגין" והשכינה הנקראת אמונה, וכן הביא המתוק
 דְּעֵינוּגָא דְּקוּב"ה ומהמנותת האי איהו" מדבש ע"ש.
 ופירושו לפי שזהו תענוגו של הקב"ה

הלימוד היומי